

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

ГЕОГРАФИЯ және ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

Тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасы

5B073100 – Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі

РЕФЕРАТ

“ Өнеркәсіптік қауіпсіздікті талдау және бағалау әдістері ”

Орындаған:

Тексерген:

Ерғалиев Ө.Н

Тусупова.Б.Х

Мазмұны

Кіріспе

1 Өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі

2 Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау

3 Өнеркәсіп қауіпсіздігі мониторингін жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар

4 Өндірістік объектілер қауіптілігінің мониторингі жүргізуге арналған өнеркәсіптік қауіпсіздік мониторингі

5 Өнеркәсіп қауіпсіздігін бақылаудың жанама әдістерін жүргізуге арналған өнеркәсіптік қауіпсіздік мониторингі

6 Өндірістердегі ерекше талаптар

Қорытынды

Өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі

Өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесі көпдеңгейлі сипатқа ие және қауіпті өндірістік объектілердің қауіпсіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешенін жүзеге асыруға, осы объектілердегі апаттар мен жанжалдардың алдын алуға және апаттарды, жанжалдарды болдырмауға және олардың салдарларын жоюға дайындықты қамтамасыз етуге бағытталған ұйымдастырушылық, еңбек, материалдық және қаржы ресурстар жиынтығы болып табылады.

2 Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау тексеру нысанында және өзге де нысандарда жүзеге асырылады.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалауды жүзеге асыратын лауазымды адамдарға:

- Қазақстан Республикасының Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі Бас мемлекеттік инспекторы;
- Қазақстан Республикасының Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі Бас мемлекеттік инспекторының орынбасарлары;

- Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторлары;
- Облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторлары;
- Облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі бас мемлекеттік инспекторларының орынбасарлары;
- Облыстар мен қалалардың өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы мемлекеттік қадағалау жөніндегі мемлекеттік инспекторлары жатады.
- Тексеру "Қазақстан Республикасындағы Мемлекеттік бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады. Мемлекеттік қадағалаудың өзге де нысандары осы Заңға сәйкес жүзеге асырылады.

3 Өнеркәсіп қауіпсіздігі мониторингін жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар

Осы әдістемелік ұсыным «Қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 сәуірдегі № 314 Заңының 4-бабы 1-тармағы 7) тармақшасына сәйкес өңделді және қауіпті өндірістік объектілерді қауіпсіз пайдалануға жолданды.

Әдістеме өнеркәсіп қауіпсіздігі жағдайын статистикалық талдау тәсілі және оның негізінде қауіпті өндірістік факторларды таратуға немесе оның қызметкерге, жұртшылыққа, қоршаған ортаға зиянды әсерін төмендетуге бағытталған шаралар өңдеулерін, қабылданған техникалық шешімдер бағытын береді.

Талдама жүргізуге ыңғайлы болу үшін әдістемемен «алаңдардың суперұстанымдары» тәсілі ұсынылады, яғни Заң нормалары талдау элементтерін жалпы схемаға салу нәтижесі бойынша жалпы сурет қалыптастырумен элемент бойынша талданады.

Талдаманың барлық элементтері үшін келесі кезеңдерден тұратын, статистикалық талдама жүйесі пайдаланылады:

Жекелеген қауіпті өндірістік объектілерде болған авариялар, оқиғалар туралы ақпарат, жарақаттану, кәсіби ауру, авария, негізгі қордың тозуы туралы мәлімет жинау, яғни қауіпті өндірістік объектілер бойынша болған келеңсіз құбылыс туралы статистикалық деректер жинау.

Келеңсіз құбылыстар себебі болған ұйымдастыру-техникалық себептерді элементтерге бөлу.

Жүйелі сипаты бар келеңсіз құбылыстарға соқтыратын себепті-салдарлы байланыстарды анықтау:

- осы объектіде;
- өндіріс технологиясы бірдей объектілерде;
- жалпы сала бойынша.

Жүйелі сипаты бар келеңсіз құбылыстарға соқтыратын себепті-салдарлы байланыстарды тарату бойынша ұсынымдарды өндіру:

- нақты объектіде;
- бірдей технологиялы объектіде;
- жалпы сала бойынша.

Келеңсіз құбылыстар себебін жою бойынша ұсынымдар талқылау мен өндіру бойынша сала мамандарымен техникалық кеңестер өткізу.

Техникалық кеңестің сала мамандарының ұсынымдарын есепке алумен келеңсіз құбылыстар себептерін түзету бойынша нұсқаулар қабылдауы.

Техкеңестің нұсқауларын мемлекеттік ұйымдар, шаруашылық субъектілер жүзеге асырады.

Жүзеге асырылған нұсқаулардың тиімділік бағасы, өндірістік объектілердің қауіптілік деңгейін төмендету бойынша бұдан әрі шаралар өндіру.

4 Өндірістік объектілер қауіптілігінің мониторингі жүргізуге арналған өнеркәсіптік қауіпсіздік мониторингі

Заңмен өндірістік объектінің қауіптілік деңгейінің бағасы сәйкес коэффициент бойынша көзделген:

- 1) жазатайымоқиғалар жиілігі;
- 2) жазатайымоқиғалар ауырлығы;
- 3) өлімге соқтыратын жарақат жиілігі;
- 4) кәсіби ауру;
- 5) негізгі қордың тозуы;
- 6) негізгі қорларды ауыстыру;
- 7) қауіпті өндірістік объект авариялығы.

Өндірістік объектілердің барлық санамаланған қауіпті факторлары қоғамды мүдделік тұрғысынан келеңсіз сипатқа ие және қауіптіліктің жалпы деңгейі көрсеткішінің үлкеюі қажетсіз сипат болады.

Өндірістік объектінің қауіптілік деңгейінің талдамасы коэффициенттер деректері бойынша анағұрлым анық, өйткені олар өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша объекте барлық қызметтің соңғы нәтижесін көрсетеді. Талдаманы ұйымдағы бар барлық қауіпті өндірістік факторлар бойынша жүргізу ұсынылады.

Өндірістік факторлар қауіптілігі деңгейінің өзгеру динамикасына байланысты ұйым бойынша тұтас өндірістік объектінің қауіптілік деңгейінің өткен талдам жүргізген кезеңмен салыстыру бойынша 3 нұсқасын қарау көзделеді:

- қауіптілік деңгейінің төмендеуі;
- қауіптілік деңгейін сол мәнде сақтау;
- қауіптілік деңгейінің жоғарылауы.

1. Қауіптілік деңгейін төмендету

Кәсіпорында қауіптілік деңгейіне талдама жүргізіледі, кәсіпорында қауіптілік деңгейінің төмендеуі жүргізілген қауіптіліктің жалпы деңгейі көрсеткіштері анықталады, оң тенденция анықталады, сәйкес қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын басқа кәсіпорындар үшін оң тәжірибені пайдалану бойынша ұсынымдар зерделеніп өңделеді.

Болу негізінде декларациялау жүргізілген қатер факторын тарату кезінде декларацияланатын объектілер үшін аса қауіпті объектілер санатынан шығу кезінде ұйымда өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын есептен шығарумен және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес үшінші тұлға алдында жыл сайынғы сақтандыру қажеттілігін болдырмаумен жоспарлы мемлекеттік басқаруды 3 жылда 1 рет тексерумен өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасы бастамасын жүргізу ұсынылады.

2. Сол мәнде қауіптілік деңгейін сақтау

Авариялық жазатайым оқиғаларды тергеу себеп талдамасымен, нәтижесінде авария, жазатайым оқиға болған өнеркәсіп қауіпсіздігі талаптарын орындамауға жол берген тұлғаларға әкімшілік шара қабылдаумен жүргізіледі. Кәсіпорындағы қауіптілік деңгейінің талдамасы жүргізіледі, қауіптіліктің жалпы деңгейінің көрсеткіштері, қатер факторлары, өнеркәсіп қауіпсіздігі талаптарының орындалмауы, нәтижесінде авария, жазатайым оқиға болған объективті себептер анықталады, олардың талдамасы, барлық сәйкес қауіпті өндірістік объектілерге оларды болдырмау туралы ақпарат жеткізумен ұсынымдар өңдеу және қорыту.

Жоспарлы тексерісті «Қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының нормаларын және Заңға сәйкес басқа да әсер ету шараларын орындамауға жол берген тұлғаларға әкімшілік шара қолдану бағдарламасына сәйкес толық көлемде жүргізу ұсынылады. Мемлекеттік органдардың жазбаларын келісілген мерзімдерде орындауға кезеңді бақылау жүргізу ұсынылады.

3. Қауіптілік деңгейін арттыру

Аварияларды жазатайым оқиғаларды тексеру кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының сақталмау фактісі бойынша өндірістік бақылауды жүзеге асыруды сәйкес түрде қамтамасыз етпеген, аварияның, жазатайым оқиғаның туындауына айыппұл төлеуге және өндірістің Заң нормаларын белгіленген тәртіпте орындамаумен сәйкес шара қабылданғанға дейін тоқтауына дейін соқтырған ұйымның басшылық құрамына әкімшілік шара қолданумен өндірістік бақылаудың қамтамасыз етілмеу себептеріне талдама жүргізіледі.

Кәсіпорында қауіптілік деңгейіне толық талдау жүргізіледі, қауіптіліктің жалпы деңгейінің көрсеткіштері, қатер факторы, өнеркәсіп қауіпсіздігі талаптарының сақталмауы, нәтижесінде өндірістік объект қауіптілігінің деңгейінің өсуі болған объективті және субъективті себептері, олардың талдамасы, қорыту, бұл ақпаратты барлық сәйкес қауіпті өндірістік объектілерге жеткізумен оларға жол бермеу бойынша ұсынымдар өндіру анықталады.

Жоспарлы тексерістерді бағдарламаға сәйкес, өндірістік бақылауды қамтамасыз етуді Заңға сәйкес түрде ұйымдастырмаған ұйымның басшы құрамының тұлғаларына әкімшілік шара қолданумен толық көлемде жүргізу ұсынылады. Жазбаларды келісілген мерзімде орындауға жүйелі бақылау ұйымдастыру ұсынылады.

Өндірістік объектінің қауіптілік деңгейіне жұмыс ережесімен салыстыру бойынша салыстырмалы талдама үшін сала бойынша тұтас саланың статистикалық көрсеткіштері негізінде қауіптілік деңгейінің орташа салалық көрсеткіші есептеледі. Өндірістік объектінің қауіптілік деңгейінің орташа салалық көрсеткіштен асқан кезінде өңдеуге және осы объектіде қызметкерге қауіпті өндірістік факторлар зиянды әсерін төмендететін немесе тарату шараларын орындауға назар аудару ұсынылады.

5 Өнеркәсіп қауіпсіздігін бақылаудың жанама әдістерін жүргізуге арналған өнеркәсіптік қауіпсіздік мониторингі

«Қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 сәуірдегі № 314 Заңының құқықтық нормаларымен көзделген статистикалық ақпарат жинау жүргізіледі.

Талдамаға арналған ақпарат келесі бағыттар бойынша жиналады:
Пайдаланудың нормативтік мерзімін өткерген техникалық құрылғыларды алмастыру кестелері.

Пайдаланудың нормативтік мерзімін өткерген, алмастыру мерзімі оның қалдық пайдалану ресурсын анықтау мәніне кестемен анағұрлым кейін кезеңге ауыстырылған техникалық құрылғыларға өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасын жүргізу кестелері.

Өнеркәсіп қауіпсіздігі бойынша қауіпті өндірістік объектілер басшылары мен мамандарының оқудан өтулері мен емтихан тапсыру кестелері.

Өндірістік бақылауды ұйымдастыру туралы ақпарат:

Өндірістік бақылау туралы ереже;

Өнеркәсіп қауіпсіздігі талаптарына сәйкес өндірістік бақылау жүргізген басшылар мен мамандар туралы бұйрықтар көшірмелері.

Оқиғалар, авариялар, жазатайым оқиғаларды тергеу материалдары, кәсіби аурулар туралы мәліметтер, орындалған алмастыру кестесі туралы мәліметтер, пайдаланудың нормативтік мерзімін өткерген техникалық құрылғылар сараптамасы.

Қауіпті өндірістік факторлардың болуы мен есепке алу. Қауіпті өндірістік факторлардың қызметкерге, жұртшылыққа, қоршаған ортаға зиянды әсерін төмендету немесе тарату бойынша шаралар, олардың материалдық қамтамасыз етілуі. Орындалған шаралар туралы ақпарат.

Меморгандар жазбалары, олардың орындалуы туралы белгілер.

Үшінші тұлға алдында жауаптылық сақтандыру шартын жасау туралы ақпарат.

Қауіпті объектілерге қызмет көрсететін, АҚҚ техникалық жарықтандырылуды авариялық-құтқару қызметтері туралы мәлімет.

Аварияларды тарату жоспарларының болуы олардың материалдық және қаржылық, сондай-ақ оқу дабылының және аварияға қарсы жаттығулар жоспарларының, оларды жүргізу мен жүзеге асыру нәтижелері бойынша шаралардың қамтамасыз етілуі.

Декларациялау үшін негіз болып табылатын жұртшылыққа қауіпті факторлардың әсерін төмендету, тарату бойынша шаралар, оларды орындау бойынша ақпарат.

6 Өндірістердегі ерекше талаптар

1. Жарылыс қауіпті және жарылыс өрт қауіпті заттарды пайдаланатын бөлімшелер мен цехтарды жобалау, пайдалану өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.
2. Сұйық аммиак қоймаларын жобалау және оларды пайдалану олардың нормативтер және құрылыс талаптарына сәйкес іске асырылады.
3. Сұйық аммиак құйылған теміржол цистерналарын қабылдау, оны қоймалық резервуарларға (ыдыстарға) құйып алу және босатылған цистерналарды жүруіне дайындау технологиялық регламенттің талаптарына сәйкес жүргізіледі.
4. Нитрофосфат және нитрофосфаттың басқа да қосындылары өндірісінің цехтары үшін азот қышқылы қоймаларының құрылғысы мен жобасы Азот өндірісін өндіру қауіпсіздік талабына сәйкес жүзеге асырылады.
5. Теміржол құрамы қоймаға кірер алдында және қоймадан шығар кезде ескерту мақсатымен алдын ала дыбыс белгісі, ал түн мезгілінде қосымша жарық белгісі беріледі.

ҚОРЫТЫНДЫ

